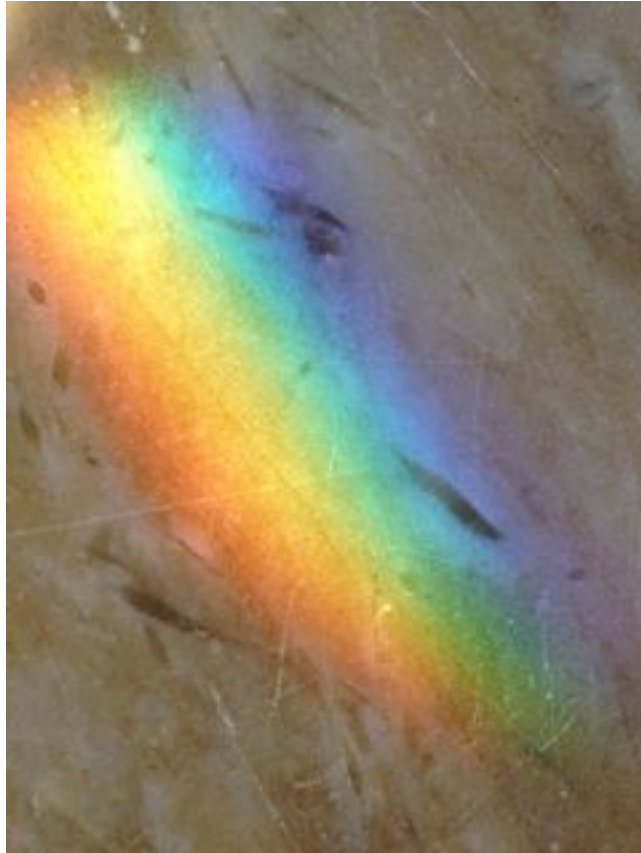

Konstfack
Kandidatarbete, Processbeskrivning
Textil, Vt -2013

PRISMA

Handledare Ulrika Måretnsson
Handledare i processbeskrivning Marina Alves
Av Sabina Nowotny

Sammanfattning

I mitt arbete har jag intresserat mig för sinnliga upplevelser som går utanför den "normala" verklighetsuppfattningen. I och med att jag själv fick en inflammation i hjärnan våren 2012 har jag kommit att intressera mig för kroppsliga fenomen som den traditionella vetenskapen haft svårt att sortera - de hamnar i gränslandet mellan psykologi och neurologi.

Ett sådant fenomen är synestesi, som innebär att olika sinnen verkar tillsammans. Att kunna "se ljud" eller "höra färger" är exempel på synestetiska upplevelser. Själv har jag alltid sett ord, bokstäver och namn med färger och det senaste året har jag haft starka emotionella upplevelser som varit kopplade till färg. Färger sätter igång processer av olust eller välbehag och jag har därför valt att ta dessa reflektioner in i mitt konstnärliga arbete. Ambitionen har varit att omsätta mina inre bilder i praktik och överföra mina sinnliga upplevelser i en designkontext.

Jag har valt att väva två objekt som är färgsatta utifrån de kulörer jag dras till. Valet av färger grundar sig i teorier om färgterapi och perception . Min önskan är att mina vävar i sin materialitet och färgsättning påverkar betraktarens sinnestillstånd på ett meditativt sätt, precis såsom färgerna verkat på mig.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

1.2 Syfte

1.3 Teori och metod

1.4 Frågeställning

1.5 Mål

1.6 Avgränsningar

2. UNDERSÖKNING/HUVUDTEXT

2.1 Färg som terapi?

2.2 Synen på neurologi kontra psykologi

2.3 Tauba Auerbach

2.4 James Turrell

3. DISKUSSION

4. PRAKTISK ARBETSPROCESS

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Hjärnan, kroppens kontrollpanel, har stor betydelse för vem du är, vad du tänker, känner och upplever. Hjärnan är en del av kroppen och precis som andra organ drabbas den ibland av åkommor.

Våren 2012 fick jag en inflammation i hjärnan. Jag var mitt uppe i arbetet med mitt examensprojekt på Konstfack när jag hastigt insjuknade och fick tillbringa en vecka på Södersjukhuset i Stockholm. Sedan följde en sjukskrivning på några månader och min examen fick skjutas upp.

Jag är fortfarande under utredning då man inte har kunnat utesluta att mina symptom visar på en neurologisk sjukdom. Jag upplever dock att jag idag mår bra och försöker att inte oroa mig. De erfarenheter jag fått under året som gått har gjort mig intresserad av hur hjärnan fungerar.

Till följd av inflammationen tror neurologerna på Södersjukhuset att det uppkommit förändringar i hjärnan. Magnetrontgen påvisar små ”fläckar” som kan tyda på en neurologisk sjukdom. De kan eventuellt ge upphov till förändringar i personlighet och beteende.

Detta får mig att fundera kring vad min sjukdom betyder för min identitet, för mitt känsloliv och mitt konstnärliga uttryckssätt. Jag upplever mig själv som mer rastlös och stressad än tidigare. Jag svårt att hantera många intryck samtidigt och blir snabbt trött när det händer mycket omkring mig. Är det en reaktion på den oro jag känner inför min hälsa, känslor jag gått med i snart ett år? Eller är det en följd av inflammationen i sig? Går det över huvud taget att särskilja det psykiska från det kroppsliga.

Under mitt sjukdomsår har jag ofta fått en inre bild när jag ska somna på kvällen. Bilden består i stora färgfält som glider fram. Det är en behaglig

och rogivande tankebild. Under mitt sjukdomsår har jag upptäckt att jag dras till färg på ett sätt som jag inte gjort tidigare. Jag har fått starka behagskänslor kopplade till färg. Jag vill klä mig i färg och omge mig med färg. Detta är helt nytt för mig. Kanske har jag påverkats av den färgtrend som jag tycker mig skönja såväl inom mode- som designvärlden. Eller har detta med min sjukdom att göra? Har något hänt som påverkar min färgperception?

Konst som kräver stor intellektuell bearbetning tilltalar mig inte just nu. Jag märker att jag istället dras till enklare och tydligare uttryckssätt och arbetsmetoder. Jag upplever det som en längtan efter att arbeta med sinnliga intryck där färg och form står i fokus. När jag nu återgått till mina Konstfacksstudier så har jag därför valt att avsluta mitt tidigare påbörjade examensprojekt till förmån för ett nytt. Jag väljer nu att arbeta inom området design och konsthantverk.

Jag vill arbeta med ett projekt där själva skapandet är av större vikt än den konceptuella tanken. Jag vill väva två vävar i olika färgställningar, med stora färgfält som tonas in i varandra. Färgerna ska gå in mjukt i varandra utan skarpa övergångar. Den ena väven är tänkt som ett bruksföremål, en basprodukt som finns i de flesta hem - en matta att lägga på golvet. Den andra väven, identisk med den första, vill jag visa som en utsmyckning - en bonad att hänga på väggen. Man kan kanske tro att jag med detta vill poängtera skillnaden mellan "hantverket" mattan och "konstverket" bonaden. Så är dock inte fallet. Jag vill tvärtom påvisa att samma produkt kan användas på olika sätt och att mattan och bonaden kompletterar varandra estetiskt och skapar rumslighet och harmoni. När jag som skapare av ett verk visar upp det förlorar jag i viss mening tolkningsföredrädet och kontrollen över verket. Ett verk skapas i interaktion mellan upphovsmannen, verket och betraktaren. För mig finns en spänning i mötet med betraktaren där jag inte kan styra dess fria associations- förmåga. Vad mitt verk kommer att förmedla är i detta projekt sekundärt.

1.2 Syfte

I mitt nya examensprojekt är själva skapandet av större vikt än den konceptuella tanken. Jag vill fokusera på de positiva upplevelserna kring färg som jag har erfarit under mitt sjukdomsår. I terapeutiskt syfte vill jag gestalta min inre bild av färgfält som glider fram.

Jag dras nu till enkla, avskalade objekt där det visuella uttrycket står i fokus. Därför väljer jag att göra två vävar med stora färgfält som tonar in i varandra. Färgerna ska mjukt gå in i varandra utan skarpa övergångar.

Att jag under mitt sjukdomsår fått starka behagskänslor kopplade till färg har väckt min nyfikenhet. Vad är egentligen fenomenet färg? Därför vill jag komplettera mitt praktiska vävarbete med en teoretisk del. Utifrån samtida hjärnforskning och dess relation till färg vill jag resonera kring hur man kan använda färg i terapeutiskt syfte.

1.3 Teori och metod

I mitt examensarbete resonerar jag utifrån samtida hjärnforskning. Jag intresserar mig av kroppsliga fenomen som befinner sig i gränslandet mellan psykologi och neurologi. Som jag nämner i avsnittet Bakgrund så har jag svårt att hantera många intryck samtidigt efter min hjärninflammation. Beror det på stress och oro eller är det en följd av inflammationen i sig? Mitt mål blir således att tolka en inre tankebild och göra en fysisk version av denna. Författaren Siri Hustvedt har enligt henne själv upplevt fenomen som hjärnforskningen inte lyckats greppa. I sin essä *Den skakande kvinnan* skriver hon om kroppsliga fenomen som är svåra att förklara enbart utifrån psykologi respektive neurologi. Jag kommer främst att närma mig samtida hjärnforskning utifrån vetenskapliga rön som de presenteras av Siri Hustvedt i *Den skakande kvinnan.* (2009)

Jag har också studerat de teorier om färgterapi som psykologen Karl Ryberg och arkitekten för fram i boken *Levande färger* samt i boken *Färger i terapi och vardagsliv*. I en utblick kommer jag även att diskutera de två konstnärerna Tauba Auerbachs och James Turrells arbete. De utgår från en lek med mänsklig perception och använder färg och enkla visuella objekt.

Ett led i detta har även varit att jag själv genomgått en färgterapibehandling.

Min metod går ut på att genom vävningen omsätta mina reflektioner i ett praktiskt arbete. Vad gäller konsthantverk som praktik så finns här något terapeutiskt som tilltalar mig, där monotona moment upprepas om och om igen för att skapa en helhet. Genom mitt arbete vill sätta mig in i denna konsthantverkets terapeutiska verkan.

Jag finner även en tröst i att just konsthantverket historiskt sett varit en kvinnornas domän. Dess alster har inte värderats lika högt som den fria konst som skapats av män. Konsthantverket vittnar om hur behovet av att skapa och vara kreativ har funnits i alla tider, oavsett hur det man skapar sedan värderas. Att arbeta i denna tradition kan i sig självt bli något terapeutiskt. Jag vill därmed placera mitt arbete i historiken av timmar och åter timmar av monotona göranden där kanske själva skapandeprocessen är viktigare än resultatet.

1.4 Frågeställning

Jag vill i mitt arbete ta hjälp av mina nya upplevelser av färg. Jag vill arbeta intuitivt med tankebilderna av de stora glidande färgfälten som förlaga och samtidigt öppna för en reflektion om hur min berättelse kan sättas i relation till nya rön inom samtida forskning. Min frågeställning blir därför: Hur kan man koppla samman den samtida neurovetenskapens praktik med min egen sjukdomsbild? Och hur jag kan ta in dessa funderingar i ett praktiskt arbete?

1.5 Mål

Jag vill i och med detta arbete närma mig ett intresse, både teoretiskt och praktiskt. I skapandet av vävarna låter jag mig inspireras av en personlig erfarenhet. Mitt mål blir således att tolka en inre tankebild och göra en fysisk version av denna. En abstrakt tolkning, ett konsthantverk för min hjärna, om min hjärna. Jag vill dessutom vidga min kunskap om hur man ser på hjärnan och perception idag.

1.6 Avgränsningar

Vad gäller de avsnitt som handlar om den moderna neurologin har jag varit restriktiv med vilka vetenskaper jag väljer att ta in. Eftersom detta är ett kandidatarbete i en konstnärlig praktik väljer jag att enbart luta mig mot de teorier som Siri Hustvedt för fram i boken *Den skakande kvinnan*(2009). Denna uppsats är ett stöd till mitt praktiska arbete och inte tvärtom.

På grund av det knappa utrymmet väljer jag dessutom att inte utveckla resonemanget om konsthantverkets status som något kvinnligt och mindre värt. Dock har funderingar kring detta funnits med mig under arbetets gång och att jag går in i denna tradition av ”kvinnligt” konsthantverkande är ett medvetet val.

När det kommer till konstnärer som arbetar med liknande teman finns det en uppsjö att välja mellan. Jag väljer dock att fokusera särskilt på två stycken, nämligen Tauba Auerbach och James Turrell, samt psykologen och arkitekten Karl Ryberg.

2. UNDERSÖKNING7HUVUDTEXT

2.1 Färg som terapi?

"Vi kan nästan sätta likhetstecken mellan levnadslust och vackra färger. De sätter igång tankar och känslor, de väcker minnen och drömmar. De verkar fungera som ett slags nyckel till undermedveten längtan. Envar som beundrat en solnedgångs brinnande nyanser har upplevt allt detta. Den ryske målaren Vassilij Kandinsky sade också utan omsvep: 'Färgen är i första hand ett medel att påverka själen'." (Karl Ryberg, Levande färger 1991sid 7)

Ordet färgterapi är naturligtvis modernt, men redan i Egypten omkring 2500 f Kr användes färg i läkande syfte. Solkulten var stark och i templen fanns små olikfärgade rum mot söder där solen kunde lysa in. Egypterna placerade sig i dessa rum för riter eller terapi. I Indien i samband med den vediska filosofins framväxt ca 2000 f Kr grundades även ett holistiskt medicinskt system med naturfilosofiska inslag. Man trodde där att det mänskliga psyket påverkades av många olika faktorer, som drömmar, föda, musik och färger. Den ayurvediska medicinen var troligen det första försöket att systematisera färgerna och deras inverkan på människan. Man gjorde ingen skillnad på kropp och själ, utan såg allt som en enhet. Ett sätt att behandla den sjuke var att lägga honom eller henne på rygg i solen och sedan lägga ädelstenar på kroppen som genom brytning fokuserade ljuset till det onda. Inom dagens färgterapi ser vi ett liknande tankesätt. Ett rent färgat ljus anses ge en mer läkande effekt än ett färgat material.

Ljuset och dess färg påverkar även vår biologi. Studier har visat att visat att grönländska kvinnor periodvis förlorar sin menstruation under vinterhalvåret, detta till följd av bristen på solljus. Deras kroppar går på lågvarv och för att spara energi uteblir mensesen.

Idag används ljusterapi inom den konventionella sjukvården som kompletterande behandling vid depression samt stressrelaterade sjukdomar, men dock inte i någon större utsträckning. Ljusterapi används oftast under vinterhalvåret eftersom ovanstående sjukdomar ofta är relaterade till bristen på ljus. Även för tidigt födda barn med gulsot får behandling med ljus. Gulsoten drabbar barnen eftersom deras outvecklade lever ännu inte kan rena blodet tillräckligt. Det har dock visat sig att ljusets färg även spelar en stor roll för de tidigt födda barnens tillfrisknande. Ett blått ljus passerar lättare genom huden, tränger in i blodomloppet, organen och hjärnan och bryter ner giftet i blodet till ofarliga beståndsdelar. Vid muskelkramper används ofta infrarött ljus, ett osynligt ljus som vi människor upplever som värme. Det är därför mycket användbart vid massage och sjukgymnastik. Man har även kunnat påvisa att ultraviolett ljus hjälper mot psoriasis. Det används även inom sjukvården som kompletterande desinficerande medel. Ljuset är så kortvågigt att bakterierna dör. Men andra ord så används redan idag inte bara ljuset inom konventionell sjukvård, utan även ljusets färger. Dock är sjukvården som sagt restriktiv när det kommer till behandling med färgat ljus. Färgterapien verkar mest inom det område vi kallar naturmedicin. Intressant är att vi är mycket medvetna kring ljusets betydelse för vårt välbefinnande, men inte lika upplysta när det kommer till det färgade ljusets positiva inverkan. Vi påverkas dagligdags av de färger som vi vistas i. För mig personligen kan färg väcka starka emotioner av både behag och dess motsats. Siri Hustvedt beskriver detta fenomen väl i boken Den skakande kvinnan. Under sin resa till Island bevittnar hon ett stort vattendrag som går i färgerna turkost och blått. Färgerna blir för henne överväldigande och hon är tvungen att vända bort huvudet. Att vistas i fel färger kan även ha en negativ påverkan på vår hälsa, till exempel kan ett rött färgat ljus starta processer i kroppen såsom högt blodtryck samt migrän.

Eftersom jag själv har gått nio år på Waldorfskola dyker naturligtvis minnen av Rudolf Steiner och Goethes färglära upp i samband med mina studier av färgterapi. I de första klasserna satt vi i klassrum med varma och "aktiva" färger som gult och rött. Längre upp i klasserna fick vi flytta till andra salar målade i svalare och mer "passiva" färger som grönt, blått och lila. Under min studietid reflekterade jag inte över färgsättningen av klassrummen. Men i vuxen ålder har jag under en längre tid arbetat inom

barnomsorgen och där reflekterat över bristen av färg och ljus, något som är viktigt för vårt välbefinnande.

För att få ett bättre underlag besökte jag natur-terapeuten Annelie Möller vid Tumba Hälsocentrum för att själv påbörja en färgterapi-behandling. Vid första mötet berättade Annelie om grundprinciperna för färgterapi och om "färgkupolen", en sfär som omsluter ansiktet vid behandling.

Annelie berättade också att man inom färgterapi använder sig av helt rena färger som ger ett monokromt ljus. Färgerna är röd, orange, gul, grön, blå, indigo, violett, lime och turkos. Dessutom tillkommer infrarött och ultraviolett ljus. Det färgade ljuset går via ögongloberna direkt in i hjärnan. De olika färgerna påverkar patienten på olika sätt. Man väljer själv den färg som känns mest behaglig och enligt Annelie är det den färg som patienten bäst behöver. Eller kanske rättare sagt den effekt som den valda färgen ger. Det verkar finnas många olika anledningar att söka behandling med färgterapi. Annelie har patienter som har besvär med stress, nedstämdhet, barnlöshet, astma, migrän m.m. Just patienter med stress och nedstämdhet verkar även här öka vintertid.

Själva behandlingen gick till så att jag placerades liggande på en vanlig brits. Sedan placerade Annelie "färgkupolen" framför mitt ansikte. Kupolen (skapad av Karl Ryberg) är ca 80 cm i diameter med en öppning för ansiktet. I handen höll jag ett vred där jag själv kunde styra vilka färger jag ville vistas i. Ljusbehandlingen tog bara 10 minuter. Terapin visade att jag föredrar turkos, ljusblått, grönt, gult och lila, som också är de färger som dyker upp i mitt inre på kvällen. Och därför har jag valt att utgå från dem i färgställningen av mina vävar. Turkost ljus sägs främja beslutsförmågan, ljusblått ska ge en lugnande inverkan, grönt ska ge en lugnande effekt och lindra stressymtom, gult ska stimulera sinnen och vara bra mot depressioner och slutligen ska violett ge ro. Innan jag själv påbörjade en färgterapi-behandling ställde jag mig inte helt okritisk till de färgterapeutiska teorierna. Idag finns ett utbrett skeptiskt förhållningssätt kring de behandlingsformer som verkar inom det område vi kallar för naturmedicin. Men faktum är att behandlingen hade en mycket positiv inverkan på mig. Efter de tio minuterna i färgkupolen upplevde jag en slags eufori med

starka känslor av lycka. Intressant är att jag under mitt samtal med Anneli Möller fick en bekräftelse på att traumatiska upplevelser kan ge upphov till förändringar kring den egna perceptionen av färger. Om detta har en bakomliggande neurologisk förklaring eller ej går inte att svara på. I samhället i stort kan vi idag se att färgen letat sig in såväl inom mode som designvärlden. Detta kan ses som ett tecken på en längtan till bättre tider, då många människor idag lever i otrygghet. Kanske är mina upplevelser av färg, precis som jag nämnt ovan, en längtan till förändring och nystart.

2.2 Synen på neurologi kontra psykologi

"Varje sjukdom har ett inslag av något främmande, en känsla av en invasion och kontrollförlust som tydligt kommer till uttryck i språket vi använder för att beskriva den. Ingen säger 'jag är cancer' eller ens 'jag är cancersjuk', trots att det faktiskt inte föreligger något utifrån kommande angrepp av virus eller bakterier, istället är det ju kroppens egna celler som har löpt amok. Vi säger att vi har cancer. Med neurologiska och psykiatriska sjukdomar är det emellertid annorlunda, eftersom de ofta angriper själva källan till det som vi föreställer oss vara vårt jag. 'Han är epeleptiker' låter inte konstigt. På psykiatriska avdelningar säger patienterna 'jag är bipolär' eller 'jag är schizofren'. Sjukdomen och jaget är helt identifierade med varandra i dessa meningar." Siri Hustvedt (Den skakande kvinnan 2009 sid 8)

I boken *Den skakande kvinnan* beskriver författaren Siri Hustvedt hur synen på människan som tudelad är kännetecknande för vår västerländska kultur. Människan anses bestå av två delar: en kropp, material som vi är uppbyggda av, och själen som får representera känslor och personlighet. Vi tillskriver känslolivet en dimension som ligger utanför den kroppsliga. Hur ska då ställa man sig till vetenskapen att något sjukligt drabbat den del av kroppen som anses vara centrum för ens själsliga liv?

Det är en fråga som följt mig det senaste året, då min sjukdom påverkat såväl min fysiska som psykiska hälsa. Organiska förändringar i kroppen får effekter även på det så kallat "icke-organiska" psyket och vice versa. I mitt fall kom det som en oro över min hälsa som yttrade sig i stressreaktioner. Att separera dessa från de organiska processerna som påverkar min hjärna känns omöjligt. Min sjukdom är alltså inte begränsad till min materiella fysik utan söker sig även in i min personlighet (som i och för sig är begränsad till min kropp!)

Inom psykiatrin såväl inom neurovetenskapen har man länge talat om organiska respektive ickeorganiska sjukdomar som kan drabba hjärnan. Uppdelningen blir intressant då inte alla åkommor går att dela in i det ena eller andra facket och man kan ställa sig frågande till varför behovet av att markera skillnad mellan det organiska och ickeorganiska fortfarande är så rådande.

Kroppsliga symtom, såsom skakningar eller plötslig förlamning i vissa delar av kroppen, förklaras av läkekunskapen som både en neurologisk och psykisk åkomma. Intressant är att det förefaller sig så att många sjukdomar ger samma symtom som antingen klassas som en neurologisk eller psykisk sjukdom. Även andra besvär, såsom migrän och fibromyalgi, hamnar i detta gränsland och har ännu inte kunnat förklaras helt organiskt.

I boken *Den skakande kvinnan* beskriver Siri Hustvedt kroppsliga fenomen som verkar ligga bortom den gängse verklighetsuppfattningen. Till exempel det neurologiska tillstånd som kallas Synestesi. För mig personligen har det alltid setts som en självklarhet att koppla olika färger till veckans alla dagar. Detta är en synestetisk egenskap. Två eller flera sinnen är sammankopplade. För vissa personer med synestesi kommer detta tillstånd med en upplevelse av att del kan se ljud och för andra att de kan höra färger. Intressant är hur man själv sätter sin egen perception av världen omkring som ett facit för hur den även upplevs av andra. Således finns det många olika sätt att sortera sinnliga intryck på. Med stöd i de teorier Hustvedt för fram har jag alltmer kommit att förstå att mina symptom hamnar i skärningspunkten mellan organiskt inriktad neurologi och ickeorganiskt inriktad psykologi. I den skärningspunkten framträder så en prisma. Det är en prisma av känslor som för mig tar sig uttryck i färg.

2.3 Tauba Auerbach

Tauba Auerbachs konstnärskap bygger till viss del på ett utforskande av den mänskliga perceptionen av färg och form. Auerbach skapar objekt där färgen och formen står i fokus. Verken är taktila, de väcker en lust hos betraktaren att utforska de material som de är skapade ut av.

Auerbachs formspråk är både komplext och enkelt på samma gång. Verken kan vid en första anblick ses som uppenbara i sin konstruktion men vid en närmare granskning är det man trodde sig se vid en första anblick något helt annat. De tilltalar mig på ett direkt sätt, jag vill känna på dem och förstå dess uppbyggnad. Intressant är att materialiteten i Auerbachs verk ofta för tankarna till textila strukturer, fast att de i vissa fall är skapade av en annan form av materia. Detta försätter betraktaren av verket i en osäkerhet över vad man egentligen beskådar.

Vi befinner oss dagligen omgivna av textila material, de har en historia, och vi har associationer och minnen kopplade till dem. Människan vill söka de former som hon känner igen och kan placera i materialitet och formkontext och detta utnyttjar Auerbach på ett spännande sätt. I boken *Folds* beskriver hon hur hon velat gestalta en fjärde dimension som ligger bortom den gängse uppfattningen kring hur vi visuellt bearbetar våra synintryck av världen omkring oss. Auerbach har arbetat med målarduk som hon behandlat på olika sätt, för att få fram ett slags veckat mönster. Vid en första betraktelse ser det ut som hon målat alla vecken med stor precision för hand. Dock har hennes metod gått ut på att vecka en målarduk och sedan spraya på färgen. När målarduken spänns upp i en ram förblir vecken intakta och skapar en känsla av måleri. Denna utforskning av materialitet kontra visuella objekt är något som tilltalar mig. I mitt eget arbete med vävarna vill jag skapa en rumslighet där färgen och formen samspelar och försätter betraktaren av verket i ett slags meditativt sinnestillstånd. Detta är något som jag upplever att Tauba Auerbach lyckas väldigt väl med i sin konstnärliga praktik.

2.4 James Turrell

Under en resa till New York år 2007 besökte jag PS1 art center i stadsdelen Queens. Där tog jag del av James Turrells verk *The Meeting* som gjorde ett starkt intryck på mig. Verket är en permanent del i museets utställningar och som besökare måste man anpassa sig efter ett tidsschema, då verket inte alltid står till förfogande för betraktaren. Detta skapar en spänning och förväntan. Verket består av ett rum med väggfasta bänkar längs med alla väggar, och i taket är det en stor kvadratisk öppning som vätter rakt ut mot himlen. *The Meeting* förstärker och medvetandegör publikens sinnesupplevelser. Den del av himlen som presenteras genom kvadraten ter sig plötsligt som något viktigt och betydelsefullt. En fågels färd över den gråblå himlen ramas in som om den vore en målning av Magritte. Betraktaren försätts i ett sinnestillstånd där naturen både känns nära och långt borta, som något konstruerat. Jag finner en spänning i konstverk som på ett direkt sätt påverkar mina sinnen, där betraktaren befinner sig i verket rent kroppsligt. James Turrells konstnärskap utgör ett utforskande av rumslighet kopplat till den mänskliga kroppen. Turrell leker med den sinnliga perceptionen och försätter åskådaren i en ovisshet över vad man betraktar. Turrell tar ofta hjälp av de färgade ljuset för att skapa illusioner av rymd och djup. I mitt eget arbete är färgen en central del och jag inspireras av Turrells sätt att använda färg. Dock är inte min ambition med vävarna att försöka förvirra betraktaren vad gäller perception. De paralleller jag kan dra mellan mitt och James Turrells arbeten är att vi båda vill med färgens hjälp påverka åskådarens sinnestillstånd. De sinnliga och rumsliga kvaliteter jag finner i Turrells arbeten är något jag inspireras mycket utav.

3. DISKUSSION

Att försöka greppa området neurologi samt psykologi och hur uppdelningen mellan dessa verkar är på många sätt ogripbart. För mig har detta projekt varit ett sökande; ett sökande efter förståelse för de processer min kropp och min själ gått igenom och ett sökande efter ett inre lugn som själva arbetet med projektet skulle medföra.

Det jag har funnit under arbetets gång är att jag är långt ifrån ensam om dessa mina upplevelser som skär mellan områdena medicin och psykologi. Hos Siri Hustvedt finner jag många exempel på liknande fenomen som kommit att bli ett stöd för min självförståelse.

Likaså har jag fått bekräftat att neurologis förändringar kan påverka ens perception, till exempel relationen till färg. Genom att titta på två andra konstnärskap som verkar i en liknande kontext finner jag själsfränder och känner att jag i dialog med dessa och utifrån mina personliga erfarenheter tagit mitt konstnärliga skapande ett steg längre.

4. PRAKTISK ARBETSPROCESS

Jag hade en klar inre bild av hur jag ville att mitt arbete skulle gestalta sig, men jag förstod att det skulle föra med sig många tekniska frågor. När man arbetar med vävning och färgning av garn måste man förhålla sig till hantverksprocessens givna ramar. Först utgick jag ifrån att jag kunde låta vävarna bli färgade i efterhand på ett färgeri. Detta för att få ett slutresultat såsom jag tänkt mig. Jag hade varit i kontakt med flera olika färgerier, för att se om det fanns en möjlighet att färga mina mattor i efterhand. Svaret jag fick från de få som fanns kvar, var att de bara hade möjlighet att färga textilier i enbart en färg. Så jag blev tvungen att tänka om. Jag utgick istället från att jag även måste färga vävarna själv. Jag utforskade då om det var möjligt att färga in varpen och sedan väva med ett neutralt inslag. Jag tänkte mig en ripsbindning, där varpen är synlig, istället för som det ofta brukar vara inom vävning, att inslaget blir det som dominerar färgställningen.

Jag började först skissa digitalt för att se vilka färger jag ville arbeta vidare med. Dock tyckte jag det var svårt att få en bild av hur den tänkta färgställningen skulle komma att interagera med ett textilt material. Jag föredrar att skissa i de tänkta materialet rent praktiskt.

I ett första skede hade jag tagit fram den färgskala jag ville arbeta med. Jag valde att måla med färgerna direkt på varpen som låg utspänd på tryckbordet. Detta för att jag då lättare kunde se hur färgerna interagerade med varandra. Jag blandade femton olika kulörer, där varje färg var utspädd till tre olika styrkor. Det vill säga att till exempel den turkosa färgen gick från mörkt turkos till mycket ljus. Detta för att färgerna skulle kunna tona ut och in i varandra utan skarpa övergångar. Men under själva målningen märkte jag att detta inte hade någon större betydelse, då jag använde mig av ett kemikalievatten, som gjorde att det gick att späda ut färgerna direkt på varpen under målningen till önskad kulör. Sedan satte jag upp min provväv. Ett problem som då blev tydligt var att varptrådarna förflyttade sig något då jag drog på väven. Detta medförde att färgtoningarna inte blev så flödande. Det blev tydligare gränser mellan varptrådarna. Jag testade att väva med olika inslag för att se hur de påverkade färgerna på varpen. Jag valde mellan att ha varpen i ett ullgarn eller ett bomullsgarn. Jag beslutade mig för bomullsgarnet till min provväv. Dels var det bättre ur kostnadssynpunkt, men jag uppskattade även lusten i det garnet. Slutresultatet blev på ett ungefär som jag hade tänkt mig. Men jag upplevde att färgerna blev för svaga. Så vid nästa infärgning av varpen till de slutgiltiga vävarna ville jag att använda mig av starkare kulörer.

Min önskan med detta arbete var ju som jag nämnt tidigare att arbetet skulle kännas rogivande och meditativt. Tanken var att jag skulle få en möjlighet att under en längre tid sitta och väva. Dock har förarbetet med vävarna tagit väsentligt mer tid än vad jag hade räknat med. Ofta när jag arbetar med ett vävprojekt känns det till en början överväldigande, med en massa av trådar jag måste ta kontroll över. Jag drabbas ofta av panik och tänker att detta kommer aldrig att gå vägen. Men så sitter jag plötsligt där och ser hur textilen växer fram med varje inslag. Detta är för mig en slags monoton meditation där jag får bemästra trådarna och skapa en helhet.

I detta arbete kom slumpen att till viss del styra slutresultatet. Jag hade förvisso gjort en provväv, men till slutvävarna kom jag att behöva betydligt längre varp och detta medförde att jag till viss del förlorade kontrollen. Jag kunde inte styra att varje tråd inte förflyttade sig och ändrade på färgställningen. Detta kändes både spännande och oroande på samma gång. Jag hade gett mig in i ett projekt där jag fick vara uppfinnare av nya tekniker, men visste samtidigt inte om min konstruktion kom att ge det resultat jag önskade mig. Jag valde till slut en linvarp till mina slutvävar. Dels uppskattar jag linets lyster och tycker att det tillför en dimension av något gediget och lite lyxigt. Linet har för mig associationer till historiskt hantverk såsom bonader och lakan. Jag finner en spänning att ta in detta material i en modern hantverkskontext.

Min arbetsprocess började strukturerad och planerad, men i ett senare skedde stötte jag på problem som jag inte räknat med. Att gå upp i skala och arbeta med dessto mer trådar än i min provväv, medförde att varpen började trassla sig och jag blev tvungen att sätta upp den ofärgad i vävstolen. Där experimenterade jag med att måla varpen på plats. Tanken från början var som nämnt tidigare att min ambition var att skapa två vävar. Dock blev den ena väven som jag färgade in på plats i vävstolen inte tillfredsställande enligt min inre bild hur jag ville att den skulle gestalta sig. Jag valde då att istället färga in den andra väven i efterhand med hjälp av en patinerare från teatervärlden. Vi målade tillsammans färgen direkt på den andra väven som fortfarande var helt ofärgad. På utställningen valde jag att visa den ihop med ett infärgat tyg som jag lätt draperade hängandes bakom väven. Detta för att få fram den rumslighet jag eftersträvade. I detta projekt har jag närmast mig en textil teknik som jag inte verkat inom tidigare. Det har medfört att jag ofta har tappat kontrollen och stått rådvill. Men det har varit givande, intressant och jag har lärt mig mycket på vägen.

Litteraturlista

Tauba Auerbach *Folds*

Karl Ryberg *Levande färger(1991)*

Karl Ryberg *Färger i terapi och vardags liv(1991)*

Siri Husdvet *Den skakande kvinnan eller en historia om min nerver(2009)*

